

30 september 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [land],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R. Hebly, advocaat te Amersfoort,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op (datum onbekend), de persoon over
wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van Broedercongregatie Onze Lieve Vrouw van
Zeven Smarten.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 maart 2013. Op 15 mei 2013 is bij de griffie namens de congregatie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. J.L.R. Kenens, advocaat te Leiden. Op 28 augustus 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen, vergezeld van zijn broer de heer [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hebly voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen Broeder [naam], Overste van voormelde congregatie, bijgestaan door mr. F.M.S. Niessen, advocaat te Leiden.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. In 1954 is klager door de Kinderbescherming in de jeugdinrichting [naam] geplaatst en van daaruit in 1960 naar het Internaat [naam]. Beide instellingen stonden onder leiding van bovengenoemde Congregatie. Aangeklaagde was werkzaam in [jeugdinrichting] toen klager daar verbleef, en was Overste van [internaat] toen klager daarheen werd overgeplaatst. Na klagers overplaatsing naar [internaat] kampte hij met een “zakbreuk”, een cyste op de balzak waardoor klagers scrotum behoorlijk opzwol. Dit viel op als klager in zijn onderbroek liep en het was aangeklaagde ook opgevallen. Aangeklaagde vroeg klager bij zich omdat hij wilde zien wat er aan de hand was. Hij begon daarbij klagers geslachtsdelen te betasten. Ook moest klager voor aangeklaagde masturberen om ‘te controleren of alles nog werkte.’ Klager is vervolgens naar de dokter en

het ziekenhuis gegaan, waar een operatie volgde. Na enige tijd vroeg aangeklaagde klager bij zich om te kijken of alles goed was verlopen. Klager moest weer voor aangeklaagde masturberen, waarbij aangeklaagde hem stevig omhelsde, klagers genitaliën aanraakte door mee te helpen met masturberen en klager probeerde te tongzoenen.

Op de zolder van een bijgebouw hing de nieuwe kledingvoorraad voor de jongens. Toen klager nieuwe kleding nodig had, ging hij met aangeklaagde naar de zolder, alwaar klager zich moest uitkleden. Tijdens het uitkleden pakte aangeklaagde klager stevig vast en begon hij te tongzoenen. Tegen klager werd gezegd dat hij alleen nieuwe kleren mocht als hij niet tegenstribbelde. Toen klager op een gegeven moment toch weerstand bood mocht hij geen nieuwe kleding meer uitzoeken. Ter zitting heeft klager (schoorvoetend) verteld dat er meer is gebeurd dan opgeschreven is. Klager heeft verteld dat hij aangeklaagde ook moest aftrekken, dat is meermalen gebeurd.

2.2. Klager is in 1962 bij [internaat] vertrokken omdat hij bij zijn zus in [plaats] kon wonen. Daar is de recherche aan de deur geweest om klager te horen over seksueel misbruik en fraude, gepleegd door aangeklaagde. Klager durfde echter uit schaamte niet veel te vertellen. Ook latere partners heeft hij uit schaamte slechts summier ingelicht over het misbruik.

Klager is in seksuele verwarring geraakt door de seksuele handelingen van de broeder (alsmede een andere broeder). Klager werd enerzijds geleerd dat ‘onkuisheid’ verboden was, terwijl hij de status van geestelijken zo hoog achtte dat hij dacht dat het dan kennelijk voor hen wel was toegestaan. Daarbij was hij verplicht om hun te gehoorzamen op straffe van represailles.

Klager heeft het misbruik als iets smerigs ervaren, waardoor hij seksueel nooit goed heeft kunnen functioneren in relaties. Als hij seks had met een vrouw van wie hij hield, had hij het gevoel dat hij haar misbruikte. Als gevolg daarvan ging hij vaak vreemd of bezocht hij een bordeel omdat hij daar dan geen gevoel bij had.

Zijn relaties zijn vooral stukgelopen omdat hij niet kon voldoen aan de verwachtingen van een normale seksuele relatie.

2.3. Klager beoogt met de klacht erkenning en genoegdoening te krijgen voor hetgeen hem is aangedaan waardoor hij hoopt het achter zich te kunnen laten.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Namens de Overste is in de reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Aangeklaagde was overste van [jeugdinstelling] vanaf [datum] en van [datum] tot [datum] overste van de kleine gemeenschap [plaats] (de klachtencommissie begrijpt van [internaat]). Ter zitting is door de congregatie gesteld en in een notitie overgelegd dat nader onderzoek is verricht naar het door klager gestelde politieonderzoek. In deel 3 van het rapport van de commissie Samson is een passage opgenomen over een broeder-directeur van [internaat], welke onmiskenbaar betrekking heeft op aangeklaagde en op de periode dat klager in [internaat] verbleef. De passage vermeldt een brief van de officier van justitie van [plaats] d.d. [datum] waarin (onder meer) wordt medegedeeld dat ernstige vermoedens bestaan dat de broeder-overste in [jaar] en [jaar] met verschillende jongens in [internaat] ontucht heeft gepleegd en dat deze persoon, na aanvankelijke ontkenning, het plegen van ontucht met twee jongens heeft bekend. Het is echter niet bekend geworden om welke twee personen het zou zijn gegaan.

Tezamen met het door de Broedercongregatie overgenomen advies tot grondverklaring van de klacht tegen aangeklaagde in zaak 2012T833 acht de Congregatie voldoende steunbewijs aanwezig.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Aangeklaagde heeft meermalen klager stevig tegen zich aangedrukt, getongzoend en zich door klager laten aftrekken. Klager heeft zich tweemaal voor aangeklaagde moeten masturberen, waarbij aangeklaagde tijdens de tweede keer klager ‘meehielp’ door hem ook af te trekken.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door voormelde passage in het rapport Samson en de grondverklaring van de klacht tegen aangeklaagde in de zaak 2012T833.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik ongeveer 15 jaar oud, een voor de seksuele ontwikkeling belangrijke fase. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De grondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Broedercongregatie Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten de klacht gegrond te verklaren .

Dit advies is vastgesteld op 30 september 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, Mr. F.J.M. Walstock en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.